

УДК 10:37.01

DOI: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2025-31-2-20>**Лідія Козакова****Філософсько-освітні студії 2025:
До всесвітнього дня філософії****Огляд II Міжнародної науково-практичної
конференції «Філософсько-освітні студії»,
м. Херсон, 20–21 листопада 2025 року**

Огляд присвячений II Міжнародній науково-практичній конференції «Філософсько-освітні студії», що відбулася 20–21 листопада 2025 року у Всесвітній день філософії у релокованому на період російсько-української Херсонському національному технічному університеті (м. Херсон, м. Хмельницький). Метою проведення цього наукового заходу було осмислення стратегічної місії філософії освіти у реаліях України, сучасних особливостей комунікації та спілкування, гуманізації та гуманітаризації вищої технічної освіти, а також сучасного світового освітнього простору. Конференція посилила роль філософської рефлексії в освітньому процесі та створила майданчик для подальших освітніх досліджень і міжнародних проєктів. Наукове спілкування сприяло зміцненню академічних зв'язків і формуванню нових ініціатив у філософсько-освітній сфері, зокрема накреслило надзавдання для вітчизняних філософів у сучасних умовах російсько-української війни, що полягає у світовій просвітницькій діяльності.

Ключові слова: філософія освіти, філософія виховання, філософія економіки, філософія штучного інтелекту, філософія політики, філософія комунікації.

Вже другий рік поспіль функціонує як міжуніверситетська й міжнародна платформа для обміну ідеями та присвячена Всесвітньому дню філософії II Міжнародна науково-практична конференція «Філософсько-освітні студії», що об'єднала науковців, викладачів і здобувачів з Херсона, Хмельницького, інших міст України й закордону.

Співорганізаторами цього наукового спілкування виступили вітчизняні інституції та навчальні заклади: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика, Національний університет «Запорізька політехніка», Черкаський державний технологічний університет, Херсонський державний універси-

© Лідія Козакова, 2025



Стаття поширюється
на умовах ліцензії
відкритого доступу CC BY 4.0

тет, науковий часопис «Філософія освіти» Інституту вищої освіти НАПН України у співпраці з українським товариством філософії освіти та громадська організація «Глобальний погляд». Зарубіжних колег представляли Вільнюський технічний університет імені Гедимінаса, Опольський університет, інститут педагогічних наук, Поморський інститут, Єреванський державний університет і міжнародна дослідницька лабораторія «Foreign object» [ХНТУ 2025].

Ця конференція мала на меті поєднати філософські підходи з освітньою практикою, сприяти міждисциплінарному діалогу та розвитку академічної спільноти в регіоні.

Головною метою заходу організатори визначили осмислення ролі філософії в сучасній освіті, обговорення методичних і методологічних підходів до формування критичного мислення та етичної компетентності студентів. Серед ключових тем були: філософія освіти й виховання, філософія краси і мистецтва, філософія мови й історії, філософія математики, економіки, філософія штучного інтелекту, філософія екології та здоров'я; філософія політики та права, філософія спілкування, а також етика професійної діяльності, інноваційні педагогічні практики, міждисциплінарні дослідження та європейські освітні стандарти.

Учасники конференції наголошували на необхідності інтеграції філософських дисциплін у практичну підготовку сучасних фахівців для підвищення якості освіти.

Конференція збрала представників університетів, науково-дослідних інститутів, аспірантів і молодих науковців. Формат заходу передбачав як очні, так і дистанційні виступи, що розширило географію учасників і сприяло міжнародному обміну досвідом.

Матеріали попередніх подібних конференцій свідчать про сталість ініціативи та її поступове розширення в академічному просторі, що підкреслює важливість регулярних наукових зустрічей для формування професійних мереж [Берегова та ін. 2024].

Наукове спілкування проходило в форматі пленарних засідань і секційних доповідей, що дозволило поєднати теоретичні дослідження з практичними рекомендаціями для освітян і політиків.

Пленарні виступи поєднали практичні моделі освіти, етичну та епістемологічну рефлексію, питання кордонів і громадянської участі, а також виклики штучного інтелекту для формування критичного мислення та відповідальної академічної спільноти [Берегова та ін 2025a; Берегова та ін 2025b].

Пленарне спілкування розпочалося з доповіді провідного вітчизняного фахівця у галузі філософії освіти, доктора філософських наук, професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка Бойченка Михайла, котрий презентував тему «Філософія освіти у добу війни:

протидія ворожим наративам». Доповідач акцентував увагу на тому, як філософи мають відповідати на виклики війни: вони мають дати суспільству ясне і чітке розуміння українських позицій, дати голос істині та справедливості. «Філософи освіти в Україні мають згуртуватися і зайнятися цією справою на своєму рівні – не дати громадянам України зневіритися, надихнути дітей і молодь на захист цінностей гідності і свободи, прав людини і розбудову демократичних інституцій. Час війни є часом великих випробувань і надлюдських навантажень, але водночас – це і доба надзвичайних можливостей і надзвичайних повноважень ... настав час втворювати наш власний український світ» [Бойченко М. 2025].

Своєрідним продовженням цієї думки був виступ докторки філософських наук, професорки, завідувачки кафедри філософських і політичних наук Черкаського державного технологічного університету Бойко Анжели, присвячений «відкритій науці». Доповідачка розглянула відкриту науку як епістемологічний зсув, що вимагає прозорості, співпраці та відкритого доступу до результатів досліджень. Вона обговорила виклики впровадження відкритої науки в українській вищій освіті, ризики (які стосуються якості та етики даних) та можливості для підвищення інклюзивності та довіри до науки. Виступ Анжели Бойко з теми «Відкрита наука як нова епістемологічна парадигма сучасної освіти: виклики, ризики та можливості» містив практичні кроки для інтеграції принципів відкритості у навчальні програми та наукову інфраструктуру [Бойко 2025].

Про поєднання професійної та гуманітарної освіти говорив у своєму виступі «Університет як синтез добірних практик вищої професійної та гуманітарної освіти» доктор технічних наук, професор кафедри прикладної механіки та технічного сервісу Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут» Сергій Пастушенко. Він представив університет як інтеграційну платформу, де професійні та гуманітарні практики поєднуються для формування цілісного світогляду фахівця. Він наголосив на необхідності міждисциплінарних навчальних траєкторій, практичних стажувань і модульних програм, що поєднують технічні навички з етичними компетенціями. У виступі були запропоновані конкретні підходи до синтезу навчальних практик та приклади міжвузівської співпраці для підвищення якості підготовки кадрів [Пастушенко 2025].

Цікавими й корисними для вітчизняної наукової спільноти були доповіді вільнюських колег. Так, кандидат соціальних наук (педагогічні науки), доцент кафедри іноземних мов, заступник декана з навчальної роботи факультету креативних індустрій Вільнюського технічного університету Гедимінаса (Литва) Роберт Лещинський у доповіді «Екзистенційний інтелект та штучний інтелект у контексті освіти: виклики

та можливості» («Existential intelligence and artificial intelligence in the context of education») поєднав поняття екзистенційного інтелекту з розвитком ШІ в освіті, окресливши як виклики, так і можливості. Він обговорив, як автоматизація і адаптивні системи можуть підтримувати персоналізоване навчання, але також поставив питання про збереження людського сенсу, етичної рефлексії та розвитку критичного мислення. Доповідь закликала до балансування технологічних інновацій з педагогічними цінностями та до розробки політик, що захищають освітній простір від деформацій через алгоритмічні наративи [Asakavičiūtė et al 2025: 7-9].

Бутвілас Томас, доктор доцент факультету креативних індустрій Вільнюського технічного університету імені Гедимінаса презентував тему «Розробка масштабу залучення громадян до прийняття рішень щодо сталого розвитку: теоретична основа та концептуальна модель» (англ. «Developing scale of the citizen engagement in sustainability decisions: theoretical framework and conceptual model»). Доповідач окреслив теоретичну рамку та концептуальну модель для вимірювання залученості громадян у сталих рішеннях. Він представив багатовимірну шкалу, що включає індивідуальні, інституційні, соціальні та технологічні виміри участі, і показав, як її можна застосувати в локальних екологічних ініціативах. Також доповідач підкреслив роль креативних індустрій у мобілізації громад та у формуванні політик, орієнтованих на довгострокову стійкість [Šumakarīs et al 2025: 15-16].

Неординарне дослідження презентувала докторка філософії, старша наукова співробітниця, доцентка Литовського інституту дослідження культури (Lithuanian culture research institute, Литва) Басія Нікіфорова – «Нова філософська парадигма європейських кордонів: нелінійна динаміка» (англ. «A new philosophical paradigm of European borders: nonlinear dynamics»). Вона запропонувала нелінійну динаміку кордонів як філософську парадигму, що відображає сучасні процеси глобалізації, міграції та екологічних викликів і підкреслила, що кордони більше не є статичними лініями, а постають як місця перетину минулого і майбутнього, де виникають нові ідентичності та ризики. Доповідачка акцентувала важливість міждисциплінарних методів для дослідження «нової нормальності» європейських кордонів [Nikiforova: 60-63].

Таким чином, пленарні виступи створили цілісну картину сучасних викликів освіти – від війни та дискурсу до кордонів, відкритої науки, громадянської участі та впливу ШІ – і запропонували практичні шляхи інтеграції філософської рефлексії в освітню політику та практику.

На секційних засіданнях також порушувалися важливі для сьогодення філософсько-освітні проблеми. Так, на секції з філософії мови Анною Лозовською-Патинівською, докторкою гуманітарних наук (літерату-

рознавство та історія), доценткою кафедри лінгвістики та польської мовної освіти (Поморський університет у Слупську, Польща) була презентована дискусійна доповідь «Переходження меж мови лише мовою? «Мрії та каміння» Магдалени Тулі». На думку доповідачки, назва «Мрії та каміння» М. Тулі, що зіставляє два, здавалося б, суперечливі порядки: швидкоплинність мрій та сталість каміння, може бути прочитана як літературна медитація про межі мови у вітгенштайнівському сенсі; а фрагмент «Але життя каміння, байдуже до минулого та майбутнього, було і буде: непохитне, безіменне існування» розкриває прагнення досягти реальності поза мовою, до буття, «вільного від імен», а отже, до того, про що «не можна говорити». Каміні символізують сферу існування, яка вилізає від мови. Вони є тим, що існує поза людськими категоріями значення та опису, поза мовною грою, про яку говорив Вітгенштайн. Сні ж представляють світ наративу, уяви та лінгвістичних конструкцій, у яких люди намагаються приборкати реальність через оповідь. У цьому контексті роман М. Тулі авторка інтерпретує як спробу примирити ці два порядки: мову, яка створює світ, і тишу, яка вказує на його межі. Як і в «Трактаті», де значення світу лежить поза межами того, що можна висловити, у прозі М. Тулі існує напруга між тим, що називається, і тим, що триває «вільно від назви», і в цій перспективі каміння стає метафорою «невимовного» Вітгенштайна, існування, яке існує попри, або, можливо, саме тому, що його неможливо повністю висловити словами, – переконана авторка доповіді [Łozowska-Patynowska: 49-59].

У цій же секції була представлена й доповідь докторки педагогічних наук, професорки Херсонської державної морської академії Антоніни Ляшкевич «Естетичний аспект української мови: багатство словника, краса та милозвучність», де слушно наголошувалася милозвучність українського слова, його багата лексична структура та образність, що засвідчують органічне поєднання естетики та змісту. «Фонетичні особливості, широкий і структурований словниковий запас, символічна насиченість лексики та ритмомелодика текстів утворюють комплексний естетичний феномен, який є важливою частиною української ідентичності крізь історичні роки і сучасні події, – наголошувала доповідачка. Не можемо не погодитися з тим, що «українська мова є не лише засобом спілкування, а й естетичним простором, у якому відбивається духовний досвід, культурна спадщина та світогляд незламної нації» [Ляшкевич 2025: 98].

Секцію філософії краси та мистецтва традиційно представляла трансдисциплінарна художниця, скульпторка, письменниця, магістр образотворчих мистецтв (Оклендський університет, Нова Зеландія) Гіл Гетфілд (Gill Gatfield), що представила презентацію з теми «AI²AR – New Dimensions in Sculpture: Crossing Borders» та виклала свої роздуми про скульптуру в нових вимірах і про те, як ця рубрика може перетинати та

розчиняти фізичні та метафізичні кордони. Її розповідь була проілюстрована роботами скульпторки, де досліджується поєднання інтелекту предків, штучного інтелекту та доповненої реальності через концептуальні та матеріальні рамки. Це такі проекти, як *Habeas Corpus* – інсталяція змішаної реальності, розроблена в Нью-Йорку, та *HALO* – віртуальний пам'ятник, представлений у Новій Зеландії та Нью-Йорку. Кожен із цих проектів спирається на ключові елементи, що набувають форми та значення у філософії, естетиці, технологіях та науці: класичній, мінімальній, постлюдській та анцестральній філософії. «Художня робота AI²AR інтегрує інтелект предків, штучний інтелект та доповнену реальність для розвитку та дослідження плинних станів буття. Доповнена скульптура, що використовується в реальних умовах, викликає сенсорні, чуттєві та емоційні реакції; прагнучи розпалити індивідуальну свідомість та колективну діяльність», переконана Гіл Гетфілд [Gatfield 2025: 10-12].

Секція економіки та права також була представлена цікавими презентаціями. Зокрема докторка економічних наук, професорка Наталія Танклевська (кафедра економіки та фінансів підприємства Державного торговельно-економічного університету) порушила цікаву філософсько-економічну тему про природу заощадження – про скупість, ощадливість і мудрість у світлі філософії. Доповідачка наголосила, що історичні, економічні та філософські уявлення про заощадження демонструють їхню глибоку подвійність: з одного боку, це постає як розумна та відповідальна стратегія, яка дозволяє людям організувати своє життя, підготуватися до ризиків та забезпечити автономію; з іншого боку, заощадження може стати формою залежності, коли бажання фінансової безпеки переростає в надмірний контроль та страх втрати. «Як справедливо підкреслює філософська традиція, питання не стільки в тому, скільки ми накопичуємо, скільки в тому, чому ми це робимо та чи веде цей процес до внутрішньої свободи. Зрештою, природа заощадження справді подвійна: воно може бути проявом мудрості та передбачливості, але воно також може стати пасткою, в якій «гроші володіють людьми», а не навпаки. Тому зріла філософія ощадливості – це передусім роздуми про сенс фінансових рішень та здатність пріоритетувати свободу над розміром власних резервів» [Tanklevska 2025: 16-17].

Про філософію здоров'я йшлося у доповіді докторки філософських наук, професорки Наталії Бойченко (кафедра природничих наук, інформаційних технологій та філософії Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика). Доповідь з теми «Феномен здоров'я в контексті тілесності людини» викликав жваву дискусію серед учасників конференції: чи варто розглядати здоров'я біологічний стан чи як філософську та антропологічну категорію, що тісно пов'язана з тілесністю, свободою, самореалізацією та присутністю у світі? Доповідачка

пропонує «налагодити міждисциплінарний діалог між філософією, медициною, етикою, соціальними науками та освітою, що дозволить нам сформувати цілісне уявлення про людину. Такий підхід ... створює основу для нової культури тілесності» [Бойченко Н. 2025].

Активно долучилося до конференції, доповідей та дискусії й студентство. Змістовними були доповіді студентів Херсонського національного технічного університету на секції наукових студій і дискусій, зокрема Андрія Балясного («Соціально-психологічний аналіз художніх фільмів у роботі соціального працівника»), Віталія Ілянди («Критичні роздуми про теорію поведінкових установок (сетінгів) Р. Баркера»), Арміне Семенової («Практичні аспекти соціально-педагогічної роботи з дітьми»), Олександра Шевченка («Філософський злам ХХ століття: квантова революція»), Нісара Ахмада («Аристотель і становлення наукової методології»), Віталія Лабчука («Гомоцентрична модель космосу Аристотеля: вплив на науку»), Леоніда Ленка («Космічна гіпотеза Рене Декарта»), Андрія Дукача («Метод точного експериментального дослідження Галілео Галілея») та інших [ХНТУ 2025].

Серед важливих результатів роботи конференції «Філософсько-освітні студії» – публікація збірників з тезами виступів і з науковими статтями, рекомендації щодо впровадження філософських модулів у навчальні програми та напрацювання щодо міжвузівської співпраці. Доповіді торкалися як теоретичних проблем (філософія науки, методологія), так і практичних проблем (викладання філософії, розвиток критичного мислення у студентів).

Обговорення завершилися формулюванням конкретних пропозицій для освітніх установ і органів управління освітою. Як наслідок, робота конференції «Філософсько-освітні студії», безумовно, посилила роль філософської рефлексії в освітньому процесі та створила майданчик для подальших досліджень і проєктів між українською та зарубіжною науково-освітньою спільнотою.

Загалом ключовою думкою цього освітньо-наукового спілкування звучало те, що нині, особливо в умовах російсько-української війни, «освіта є інструментом побудови громадянського суспільства, а філософія освіти – її методологічним та освітнім орієнтиром», – стверджує Галина Берегова. А філософія освіти покликана «стати специфічною методологією пробудження «людини в людині», виховання інтелектуальної особистості через освіту» [Берегова 2024].

Безумовно, цей захід сприяв зміцненню академічних зв'язків, підвищенню професійної компетентності викладачів і формуванню нових ініціатив у сфері філософсько-освітніх студій.

На нашу думку, матеріали та рекомендації конференції можуть стати основою для подальших міжвузівських програм і наукових публікацій.

Таким чином, II Міжнародна науково-практична конференція «Філософсько-освітні студії» підтвердила, що філософія залишається ключовим інструментом для осмислення освітніх викликів і формування сучасної відповідальної академічної спільноти.

Посилання:

- Берегова, Г. (2024). Освітня місія філософії освіти в сучасному світі. *Філософія освіти*, 29(2), 48-59. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-2-3>
- Берегова Г. та ін. (ред.). (2024). *Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої Дню Європи*. «European FUTURE: Philosophical and Educational Studies», dedicated to the Day of Europe 9-10 травня 2024 року. <https://surl.lt/kaoojv>.
- Берегова Г. та ін. (ред.). (2025a). *Філософсько-освітні студії. Частина 1. Збірник тез і доповідей*. Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В. С. [https://kntu.net.ua/ukr/content/download/129342/718642/file/PHILOSOPHICAL%20AND%20EDUCATIONAL%20STUDIES\(Part_1\).pdf](https://kntu.net.ua/ukr/content/download/129342/718642/file/PHILOSOPHICAL%20AND%20EDUCATIONAL%20STUDIES(Part_1).pdf).
- Берегова Г. та ін. (ред.). (2025b). *Філософсько-освітні студії. Частина 2. Збірник наукових праць: Статті*. Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В. С. [https://kntu.net.ua/ukr/content/download/129549/719656/file/PHILOSOPHICAL%20AND%20EDUCATIONAL%20STUDIES\(Part_2\).pdf](https://kntu.net.ua/ukr/content/download/129549/719656/file/PHILOSOPHICAL%20AND%20EDUCATIONAL%20STUDIES(Part_2).pdf)
- Бойко, А. (2025). Відкрита наука як нова епістемологічна парадигма сучасної освіти: виклики, ризики та можливості. *Філософсько-освітні студії 2025*. https://youtu.be/IWA9oJWIgxo?si=cQhVL_loef5Eekr3
- Бойченко, М. (2025). Філософія освіти у добу війни: протидія ворожим наративам. В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 1. Збірник тез і доповідей*. (С. 31-32). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.
- Бойченко, Н. (2025). Феномен здоров'я в контексті тілесності людини. В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 1. Збірник тез і доповідей*. (С. 33-35). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.
- Ляшкевич, А. (2025). Естетичний аспект української мови: багатство словника, краса та милозвучність. В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 1. Збірник тез і доповідей*. (С. 108-109). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.
- Пастушенко, С. (2025). Стратегії реформації й розвитку закладів вищої вітчизняної освіти. В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 2. Збірник тез і доповідей*. (С. 212-218). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.
- ХНТУ. (2025). Програма конференції «Філософсько-освітні студії». <https://kntu.net.ua/ukr/content/download/128928/716602/file/PROGRAM%20PHILOSOPHY%20OF%20EDUCATION%202025.pdf>
- Asakavičiūtė, V., Leščinskij, R., Valantinaitė, I., Sederevičiūtė, Ž.-P., & Valatka, V. (2025). Existential intelligence and artificial intelligence in the context of education: challenges and opportunities. В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 1. Збірник тез і доповідей*. (С. 7-9). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.
- Gatfield, G. (2025). AI²AR – New dimensions in sculpture: crossing borders. В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 1. Збірник тез і доповідей*. (С. 10-12). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.

- Łozowska-Patynowska, A. (2025). Przekroczenie granic języka samym językiem? Magdalena Tulli «Sny i kamienie». В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 2. Збірник тез і доповідей*. (С. 49-59). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.
- Nikiforova, B. (2025). A new philosophical paradigm of European borders: nonlinear dynamics. В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 2. Збірник тез і доповідей*. (С. 60-63). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.
- Šūmakaris, P., Butvilas, T., & Kovaitė K. (2025). Developing scale of the citizen engagement in sustainability decisions: theoretical framework and conceptual model. В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 1. Збірник тез і доповідей*. (С. 15-16). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.
- Tanklevska, N. (2025). The nature of saving in the light of philosophy. В: Г. Берегова та ін. (ред.). *Філософсько-освітні студії. Частина 1. Збірник тез і доповідей*. (С. 16-17). Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В. С. 16-17.

References:

- Asakavičiūtė, V., Leščinskij, R., Valantinaitė, I., Sederevičiūtė, Ž.-P., & Valatka, V. (2025). Existential intelligence and artificial intelligence in the context of education: challenges and opportunities. In: H. D. Berehova et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 1. Collection of Theses and Reports*. (S. 7-9). Kherson: Book Publishing House of Individual Entrepreneur Vyshemirskyi V.
- Berehova, H. (2024). The Educational Mission of Philosophy of Education in the Modern World. *Philosophy of Education*, 29(2), 48-59. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-2-3>
- Berehova, H. et al. (eds.). (2024). *European Future: Philosophical and Educational Studies. Materials of the 1st International Scientific and Practical Conference dedicated to the Day of Europe*. May 9-10, 2024. <https://surl.lt/kaoojv>.
- Berehova, H. et al. (eds.). (2025). *Philosophical and Educational Studies. Part 1. Collection of theses and reports*. Kherson: Book Publishing House of Private Entrepreneur Vyshemirsky V. [https://kntu.net.ua/ukr/content/download/129342/718642/file/PHILOSOPHICAL%20AND%20EDUCATIONAL%20STUDIES\(Part_1\).pdf](https://kntu.net.ua/ukr/content/download/129342/718642/file/PHILOSOPHICAL%20AND%20EDUCATIONAL%20STUDIES(Part_1).pdf).
- Berehova, H. et al. (eds.). (2025). *Philosophical and Educational Studies. Part 2. Collection of scientific works: Articles*. Kherson: Book Publishing House of Private Entrepreneur Vyshemirsky V. [https://kntu.net.ua/ukr/content/download/129549/719656/file/PHILOSOPHICAL%20AND%20EDUCATIONAL%20STUDIES\(Part_2\).pdf](https://kntu.net.ua/ukr/content/download/129549/719656/file/PHILOSOPHICAL%20AND%20EDUCATIONAL%20STUDIES(Part_2).pdf)
- Boichenko, M. (2025). Philosophy of Education in the Age of War: Counteracting Hostile Narratives. In: Berehova, H. et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 1. Collection of Theses and Reports*. (S. 31-32). Kherson: Book Publishing House of Individual Entrepreneur Vyshemirskyi V.
- Boichenko, N. (2025). The Phenomenon of Health in the Context of Human Physicality. In: Berehova, H. et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 1. Collection of Theses and Reports*. (S. 33-35). Kherson: Book Publishing House of Individual Entrepreneur Vyshemirskyi V. S. 33-35.
- Boiko, A. (2025). Open Science as a New Epistemological Paradigm of Modern Education: Challenges, Risks, and Opportunities. *Philosophical and Educational Studies 2025*. https://youtu.be/lWA9oJWlIgx0?si=cQhVL_loef5Eekr3
- Gatfield, G. (2025). AI²AR – New dimensions in sculpture: crossing borders. In: Berehova, H. et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 1. Collection of Theses and*

- Reports*. (S. 10-12). Kherson: Book Publishing House of Individual Entrepreneur Vyshemirskiy V.
- Liashkevych, A. (2025). Aesthetic aspect of the Ukrainian language: richness of vocabulary, beauty and melodiousness. In: Berehova, H. et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 1. Collection of Theses and Reports*. (S. 108-109). Kherson: Book publishing house FOP Vyshemirsky V. S. 108-109.
- Łozowska-Patynowska, A. (2025). Przekroczenie granic języka samym językiem? Magdalena Tulli «Sny i kamienie». In: Berehova, H. et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 2. Collection of Scientific Works: Articles*. (S. 49-59). Kherson: Book Publishing House of Individual Entrepreneur Vyshemirskiy V.
- Nikiforova, B. (2025). A new philosophical paradigm of European borders: nonlinear dynamics. In: Berehova, H. et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 2. Collection of Scientific Works: Articles*. (S. 60-63). Kherson: Book Publishing House of Individual Entrepreneur Vyshemirskiy V.
- Pastushenko, S. (2025). Strategies for reformation and development of higher domestic education institutions. In: Berehova, H. et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 2. Collection of Scientific Works: Articles*. (S. 218-219). Kherson: Book publishing house FOP Vyshemirsky V.
- Šūmakaris, P., Butvilas, T., & Kovaitė K. (2025). Developing scale of the citizen engagement in sustainability decisions: theoretical framework and conceptual model. In: Berehova, H. et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 1. Collection of Theses and Reports*. (S. 15-16). Kherson: Book Publishing House of Individual Entrepreneur Vyshemirskiy V.
- Tanklevska, N. (2025). The nature of saving in the light of philosophy. In: Berehova, H. et al. (eds.). *Philosophical and Educational Studies. Part 1. Collection of Theses and Reports*. (S. 16-17). Kherson: Book Publishing House of Individual Entrepreneur Vyshemirskiy V.
- KhNTU. (2025). *Conference program «Philosophical and Educational Studies»*. <https://kntu.net.ua/ukr/content/download/128928/716602/file/PROGRAM%20PHILOSOPHY%20OF%20EDUCATION%202025.pdf>

Lidia Kozakova. Philosophical and Educational Studies 2025: to the World Philosophy Day. Review of the II International Scientific and Practical Conference «Philosophical and Educational Studies», November 20-21, 2025, Kherson

The review is dedicated to the II International Scientific and Practical Conference “Philosophical and Educational Studies”, which took place on November 20–21, 2025 on World Philosophy Day at the relocated Kherson National Technical University (Kherson, Khmelnytskyi) for the period of Russian-Ukrainian. The purpose of this scientific event was to understand the strategic mission of the philosophy of education in the realities of Ukraine, modern features of communication and interaction, humanization and humanitarianization of higher technical education, as well as the modern world educational space. The conference strengthened the role of philosophical reflection in the educational process and created a platform for further educational research and international projects.

Keywords: *philosophy of education, philosophy of upbringing, philosophy of economics, philosophy of artificial intelligence, philosophy of politics, philosophy of communication.*

Козакова, Лідія, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри державного управління та місцевого самоврядування, Херсонський національний технічний університет (м. Херсон, Україна).

E-mail: lkozakova303@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0003-9984-3250>

Kozakova, Lidia, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Administration and Local Self-Government, Kherson National Technical University (Kherson-city, Ukraine).

E-mail: lkozakova303@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0003-9984-3250>